

П. Г. Шищенко

Житомирське Полісся

ЖИТОМИРСЬКЕ ПОЛІССЯ – природна область Поліського ландшафтного краю зони мішаних хвойно-широколистяних лісів України. Займає сх. частину Рівнен. і більшу частину Житомир. обл. Зх. і сх. межі пов'яз. з виходами на поверхню порід УЩ, що зумовлює вище гіпсометр. положення (180–200 м), наявність своєрід. надр. багатств, розчленованість поверхні, меншу заболоченість порівняно з ін. природ. областями Укр. Полісся. На формування сучас. ландшафтів вплинули палеогеогр. умови в антропоген. періоді. Зх. частина території не була вкрита льодовиком, про що свідчить відсутність морени. У сх. частині наявні льодовик. форми рельєфу: моренні горби, ками, ози. Річк. долини глибоко врізані в докембрій. породи. Долина р. Тетерів побл. с. Денишів, м. Коростишів (Житомир. обл.), Житомира має стрімкі скелясті схили з вис. до 25–30 м. Подібні ділянки є в долинах р. Уж, Случ, Уборть, Ірша, Кам'янка. На Словечан.-Овруц. кряжі (т. зв. лесових о-вах) розвинулися ерозійні форми рельєфу (яри тощо). Середня температура липня +18,9 °С, січня –5,7 °С; кількість опадів 625 мм/рік. Річки відрізняються швидкою течією, перекатами і порогами. Заболоченість становить 2,9 %. Ландшафтна структура складена з місцевостей: рівнинно-зандрових на кристаліч. породах з дерново-підзолистими ґрунтами під боровими і суборовими лісами; долинно-зандрових заболочених на кристаліч., крейдових і палеоген. відкладах під боровими лісами; моренно-зандрових та моренно-горбистих з дерново-підзолистими ґрунтами; денудац. хвилясто-рівнинних на кристаліч. породах з щебенюватими ґрунтами; лесових о-вів з сірими ліс. ґрунтами, с.-г. угіддями, ярами та балками. Ландшафти змінилися внаслідок вирубування лісів, розорювання земель, меліорації, видобування гранітів, лабрадоритів, кварцитів, бурого вугілля, ільменіту тощо. На екоситуацію в області значною мірою вплинула аварія на ЧАЕС. Нині на тер. Ж. П. існують природно-заповідні об'єкти заг.-держ. значення: *Поліський природний заповідник*, гідрол. заказник [«Дідове озеро»](#), ландшафт. заказник *«Плотниця»*, *Поясківський заказник* (лісовий).

Бібліографічний опис:

Житомирське Полісся / П. Г. Шищенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-19265>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).